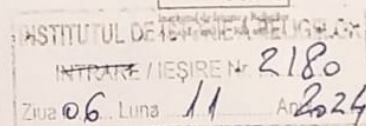

Institutul de Istorie a Religiilor, Academia Română
Calea 13 Septembrie nr. 13, Aripa Vest, Et. III
050711 București
www.ihr-acad.ro

[DIHR Nr. 280/6.II.2024, miercuri.]

Domnului Acad. **Ioan-Aurel Pop**, Președinte al Academiei Române
Domnului Acad. **Marius Andruh**, Vicepreședinte al Academiei Române
Domnului Acad. **Mircea Dumitru**, Vicepreședinte al Academiei Române
Domnului Acad. **Dumitru T. Murariu**, Vicepreședinte al Academiei Române
Domnului Acad. **Nicolae Zamfir**, Vicepreședinte al Academiei Române
Domnului Acad. **Ioan Dumitrache**, Secretar General al Academiei Române

În atenția **Consiliului științific** al Institutului de Istorie a Religiilor

În atenția Doamnei **Adela Greceanu** și a Domnului **Matei Martin**
realizatori **Radio România Cultural**, București.

Domnule Președinte,
Domnilor Vicepreședinți, Domnule Secretar General,
Stimați colegi,

În înregistrarea intervenției Domnului Președinte al Academiei Române, dl Acad. Ioan-Aurel Pop, difuzată în direct prin emisiunea *Timpul prezent* a postului public de radio (Radio România Cultural) în data de marți 5.II.2024, ora 18.00-18.30, Domnia Sa a furnizat public mai multe informații neadevărate și nedrepte cu privire la Institutul de Istorie a Religiilor. Se cuvin astfel aduse câteva precizări punctuale și concrete care, prin caracterul lor indubitabil, pot contribui la o optimă percepție publică a Institutului de Istorie a Religiilor, în spiritul indispensabilei corectitudinii academice, culturale și jurnalistice. Emisiunea (cu transcript parțial) este accesibilă la <https://www.radioromaniacultural.ro/emisiuni/timpul-prezent/timpul-prezent-reforma-la-academia-romana-se-mai-poate-face-cercetare-dupa-comasare-id46070.html>. Astfel:

§1. Domnul Președinte al Academiei afirmă: „Institutul de Istorie a Religiilor e de creație recentă. El a fost adus în atenția opiniei publice atunci când conducerea Academiei Române a decis să creeze un colectiv de cercetare numit Institut, în fruntea căruia a fost așezat un mare specialist, om de cultură, intelectual valoros care se numește... Andrei Pleșu. Domnia sa a condus Institutul un timp, după aceea nu l-a mai putut conduce, și s-au petrecut acolo anumite lucruri”. Domnul Profesor Andrei Pleșu a condus Institutul timp de exact doi ani, adică dublul duratei agreeate cu conducerea Academiei Române. Colectivul de cercetare, nici la acel moment, nici ulterior, nu a fost creat de Academie, ci a provenit din activitatea unei Asociații de profil care a editat două periodice deja internaționale în 2008 și a organizat primul Congres european de Istoria religiilor din întreaga istorie a Europei de Est, în 2006. Totodată, Institutul și publicul Institutului nu știu de fapt ce să înțeleagă din formula „s-au petrecut acolo anumite lucruri”, care oricum ar putea fi aplicată oricărui colectiv și în orice împrejurare, dacă ar impune-o uzanțele.

§2. Domnul Președinte al Academiei afirmă: „vreau să vă spun ceva: în Țara Românească, un institut cu 5 posturi de cercetare, chiar dacă cercetătorii sunt mai mulți, care are personalitate juridică, deci care are și personal auxiliar aproape la fel de numeros ca posturile de cercetare, nu mai poate funcționa”. Așa cum am precizat deja cu privire la alte informații eronate apărute în presă, https://www.ihr-acad.ro/wp-content/uploads/2024/10/276.DIHR_Comunicat.EduPedu.25.10.2024.s.EC_Reg.pdf, în ultima Organigramă aprobată de conducerea Academiei, Institutul deține **9 norme întregi de cercetare**, dintre care **8** sunt în prezent bugetate și ocupate de **10 cercetători**, față de numai alți **5** cercetători la preluarea prezentului mandat (1.06.2022), surmontând toate constrângerile administrative intervenite cu sprijinul aparatului

Institutul de Istorie a Religiilor, Academia Română
Calea 13 Septembrie nr. 13, Aripa Vest, Et. III
050711 București
www.ihr-acad.ro

[DIHR Nr. 280/6.II.2024, miercuri.]

Domnului Acad. **Ioan-Aurel Pop**, Președinte al Academiei Române
Domnului Acad. **Marius Andruș**, Vicepreședinte al Academiei Române
Domnului Acad. **Mircea Dumitru**, Vicepreședinte al Academiei Române
Domnului Acad. **Dumitru T. Murariu**, Vicepreședinte al Academiei Române
Domnului Acad. **Nicolae Zamfir**, Vicepreședinte al Academiei Române
Domnului Acad. **Ioan Dumitrache**, Secretar General al Academiei Române

În atenția **Consiliului științific** al Institutului de Istorie a Religiilor

În atenția Doamnei **Adela Greceanu** și a Domnului **Matei Martin**
realizatori **Radio România Cultural**, București.

Domnule Președinte,
Domnilor Vicepreședinți, Domnule Secretar General,
Stimați colegi,

În înregistrarea intervenției Domnului Președinte al Academiei Române, dl Acad. Ioan-Aurel Pop, difuzată în direct prin emisiunea *Timpul prezent* a postului public de radio (Radio România Cultural) în data de marți 5.II.2024, ora 18.00-18.30, Domnia Sa a furnizat public mai multe informații neadevărate și nedrepte cu privire la Institutul de Istorie a Religiilor. Se cuvin astfel aduse câteva precizări punctuale și concrete care, prin caracterul lor indubitabil, pot contribui la o optimă percepție publică a Institutului de Istorie a Religiilor, în spiritul indispensabilei corectitudinii academice, culturale și jurnalistice. Emisiunea (cu transcript parțial) este accesibilă la <https://www.radioromaniacultural.ro/emisiuni/timpul-prezent/timpul-prezent-reforma-la-academia-romana-se-mai-poate-face-cercetare-dupa-comasare-id46070.html>. Astfel:

§1. Domnul Președinte al Academiei afirmă: „Institutul de Istorie a Religiilor e de creație recentă. El a fost adus în atenția opiniei publice atunci când conducerea Academiei Române a decis să creeze un colectiv de cercetare numit Institut, în fruntea căruia a fost așezat un mare specialist, om de cultură, intelectual valoros care se numește... Andrei Pleșu. Domnia sa a condus Institutul un timp, după aceea nu l-a mai putut conduce, și s-au petrecut acolo anumite lucruri”. Domnul Profesor Andrei Pleșu a condus Institutul timp de exact doi ani, adică dublul duratei agreeate cu conducerea Academiei Române. Colectivul de cercetare, nici la acel moment, nici ulterior, nu a fost creat de Academie, ci a provenit din activitatea unei Asociații de profil care a editat două periodice deja internaționale în 2008 și a organizat primul Congres european de Istoria religiilor din întreaga istorie a Europei de Est, în 2006. Totodată, Institutul și publicul Institutului nu știu de fapt ce să înțeleagă din formula „s-au petrecut acolo anumite lucruri”, care oricum ar putea fi aplicată oricărui colectiv și în orice împrejurare, dacă ar impune-o uzanțele.

§2. Domnul Președinte al Academiei afirmă: „vreau să vă spun ceva: în Țara Românească, un institut cu 5 posturi de cercetare, chiar dacă cercetătorii sunt mai mulți, care are personalitate juridică, deci care are și personal auxiliar aproape la fel de numeros ca posturile de cercetare, nu mai poate funcționa”. Așa cum am precizat deja cu privire la alte informații eronate apărute în presă, https://www.ihr-acad.ro/wp-content/uploads/2024/10/276.DIHR_Comunicat.EduPedu.25.10.2024.s.EC_Reg.pdf, în ultima Organigramă aprobată de conducerea Academiei, Institutul deține **9 norme întregi de cercetare**, dintre care **8** sunt în prezent bugetate și ocupate de **10 cercetători**, față de numai alți 5 cercetători la preluarea prezentului mandat (1.06.2022), surmontând toate constrângerile administrative intervenite cu sprijinul aparatului

propriu și al conducerii Academiei. Astfel, pentru prima dată în existența Institutului, sunt **ocupate toate nivelurile de posturi de cercetare** (CȘ I, CȘ II, CȘ III, CȘ, ACȘ), sunt ocupate **1,5 norme** auxiliare prin contribuția **unui sanscritist și a unui clasicist** (caz benefic totuși rar, în actuala configurație a institutelor), pentru a ne apropia de numărul de 12 cercetători din HG-ul de fondare. Chiar și dacă ar fi luate în considerare numai posturile CȘ I-III (dar în materialul furnizat exclusiv de presă nu există nici o îndrumare), Institutul **deține 7 norme întregi, nu 5 cercetători**. Dacă astăzi sunt 12 cercetători în Institut, cu privire la personalul auxiliar cercetării trebuie imediat spus că Institutul nu are decât **1,5 norme valide în Compartimentul Financiar-contabilitate-resurse umane** (FCRU). Mai mult, cele două colege economiste nu lucrează împreună decât din aprilie 2024. În perioada decembrie 2023-aprilie 2024, perioadă de intense raportări așa cum știți, când am avut **o singură normă FCRU**, Institutul a beneficiat de sprijin extern privat în cuantum de cca 20 mii lei pentru a acoperi necesarul imediat prin colaborare externă. Numai astfel Institutul nu a avut nici o abatere și nici o întârziere. În aceste condiții, mențiunea „un institut [...] care are și personal auxiliar aproape la fel de numeros ca posturile de cercetare” nu se poate sub nici un chip și în nici un moment referi la Institutul de Istorie a Religiiilor. Iar dacă se referă la alte entități, Institutul de Istorie a Religiiilor nu poate comenta sub nici un chip: nici nu a făcut-o, nici nu o va face, nefiind deloc sfera sa de competență, aspect pe care ni l-am însușit în totalitate.

§3. Mențiunea domnului Președinte al Academiei: „Ni s-a pus în vedere că institutele foarte mici, cu rezultate discutabile, nu mai pot funcționa” nu se poate sub nici un chip și în nici un moment referi la Institutul de Istorie a Religiiilor. Sunt într-adevăr altele institutele și centrele „foarte mici”, așa cum a menționat conducerea Academiei: cu 4, 3, 2 sau chiar 1 membru. În IHR sunt încadrați * angajați. Totodată, în urma evaluării conform grilei restrictive pentru perioada 2019-2023, Institutul a fost clasat de calitate a II-a. Dacă calitatea a II-a constituie „rezultate discutabile”, atunci zeci de institute ale Academiei au avut „rezultate discutabile” în ultimii cinci ani, inclusiv Institutul de Studii Sud-Est Europene și Institutul de Istorie „N. Iorga”, ceea ce nu poate desigur fi cazul. Precizăm totodată un element pe care conducerea Academiei (dl Vicepreședinte Nicolae Zamfir și dl Secretar General Ioan Dumitrache) l-a și amintit ferm și benefic tocmai la ședința cu directorii de institute și centre din subordine, azi 6.II.2024: corectitudinea și fiabilitatea raportărilor de cercetare. Institutul de Istorie a Religiiilor a raportat exclusiv contribuția științifică a angajaților în raport cu normele sale proprii, așa încât **nu a raportat de două ori contribuții în cazul acelor angajați care au cumul în alte instituții**.

§4. Mențiunea domnului Președinte al Academiei: „Concursul de ocupare a postului de director, [de dată] mai recentă, a prilejuit destule probleme pentru că n-au fost destui cercetători pentru acest post care să fie într-adevăr decizi să facă treabă acolo și s-au întâmplat niște lucruri”. Cu totul dimpotrivă: nu fost „prilejuite destule probleme”, ci nu a fost prilejuită nici un fel de problemă. O probează de pildă înregistrarea celui prim concurs pentru postul de director al Institutului după 14 ani cu trei interimate directorale, și o probează apoi evaluările instituționale maxime și unanime ale activității din ultimii doi ani ale managerului, evaluări dispuse de conducerea Academiei Române conform legii. Astfel, publicul academic și cultural național poate căpăta o percepție injustă întru totul cu privire la activitatea mea. De altfel, în perioada 2008-2024 și mai ales cu rezultatele de conducere din 2022-2024, am adus eu însumi mai multe proiecte naționale și internaționale câștigate și am atras pentru Institut mai multe donații de manuscrise inedite, carte rară și fonduri de arhivă și de bibliotecă de specialitate decât întreaga sumă a salariilor primite în calitate de cercetător în toți cei 16 ani și jumătate. Nu numai că eu însumi consider că aceste fapte acoperă totuși îndeștător expresia „să facă treabă acolo”, dar am și devenit convins că, dacă absolut toți cercetătorii angajați de Academie s-ar fi îngrijit identic pentru disciplina lor, deci pentru colegii lor, institutele Academiei ar fi avut un ranking mult superior în orice cotare din lume, această observație referindu-se desigur exclusiv la cifre, deși precipitatul cifric al științelor e numai o parte din științe. Formula „s-au întâmplat niște lucruri” este deci inacceptabilă în integralitate, dincolo de caracterul ei vag și înșelător, întrucât dispunem cu toții de fapte. Regret în absolut că sunt constrâns să mă apăr public. Nu ar fi fost deloc nevoie, dacă oricine ar fi înțeles că formula *membru fondator* poate fi și veritabil ilustrată și acoperită cu fapte: *flatus vocis* nu ajută pe nimeni.

§5. Mențiunea domnului Președinte al Academiei: „Academia Română, centrul de la București, conducerea Academiei Române a fost pusă și în fața unor situații-limită acolo, cu conflicte legate de personalul auxiliar mai mult decât de cercetători”. Sunt – alături de toți colegii mei responsabili în Institut, cei care cunosc și ei

o situație gravă și deja surmontată complet – consternat să constat că există o referință publică la fapte reprobabile care au fost aduse profund răstălmăcitor la cunoștința conducerii Academiei Române, prin denunțurile unei colege care a sabotat integral Institutul, așa cum o știți. Cea care a ocupat postul de contabil-șef al Institutului, pe care am încercat în toate modurile să o ajutăm, care are din nefericire mai multe patologii, a ajuns să afecțeze direct activitatea instituțională, așa cum ați aflat-o din comunicarea internă oferită cu celeritate și sistematic în 2023-2024. În orice caz, nu un angajat auxiliar cu asemenea probleme ar putea vreodată fi partenerul privilegiat al conducerii Academiei noastre în privința Institutului. Dimpotrivă, așa cum o atestă hotărârile Consiliului nostru științific în unanimitate (2023-2024) și rapoartele Comisiei de etică a Institutului în unanimitate (2023-2024), imediat comunicate superiorilor noștri, cazul fostului contabil-șef a fost și grav (prin ferocitatea deosebită a opoziției la orice inițiative ale conducerii și colegilor), și complet ridicol (să amintim de pildă sechestrarea timp de 61 de zile a tokenului de semnătură electronică a directorului, pentru a da un exemplu în ce condiții am lucrat și nu m-am exprimat public, fără a impieta noi asupra superiorilor). Dar e poate nimerit să comunicăm publicului general că toate angajările pe posturi în chiar baza OUG 34/2023 și a Legii 296/2023 aveau să fie **efectuate exclusiv prin asumarea propriei răspunderi a managerului**, concursuri pentru posturi vacante unice **fără de care, la 31.12.2023, în știtutul s-ar fi dizolvat de la sine**. Sunt momente în cronologiile permanenței când e nevoie să salvezi totul încă o dată. Validitatea legală a întregului proces a fost confirmată nu numai, în 2023, de Ministerul Cercetării, Inovării și Digitalizării, după ce a fost complet adoptată de aparatul propriu și de conducerea Academiei Române, ci și, în 2024, de controlul efectuat de Ministerul Finanțelor. Nu conducerea Academiei Române a fost pusă în fața unor situații-limită – ci noi înșine și eu însumi. Iar **noi înșine am rezolvat cu toată discreția necesară ace ste probleme**, așa cum am raportat deja, în trecut, conducerii Academiei Române.

Alte câteva precizări au fost oferite deja în emisiunea la care se face referire și care este accesibilă tuturor. Vă rămânem evident la dispoziție pentru oricare alte amănunte.

Doamnelor, Domnilor,

Datorită acestor mesaje contradictorii care, considerăm, nu fac bine nimănui, publicul general care urmărește activitățile Academiei Române nu mai înțelege dacă desființarea Institutului de Istorie a Religiiilor – asta înseamnă pierderea personalității juridice – este o măsură administrativă asumată în deplină cunoștință de cauză și operată asumat și colectiv de conducerea Academiei Române sau dacă este o măsură administrativă care ține exclusiv de competența viitoare a legiuitorului sau dacă este **o măsură de degradare științifică pentru incompetență** sau dacă este **o măsură disciplinară luată asupra ace stui Institut și în exclusivitate de Președintele Academiei Române**. Sau, cum deseori se adaugă, o combinație încă neprecizată a mai multor elemente. În această mare incertitudine avem deocamdată certitudinea că orice măsură de modificare negativă a HG-ului de fondare va atrage – pentru infime economii, pe care oricum am propus deja să le efectuăm sub alte forme – consecințe nenumărate, care vor conduce direct și rapid la **desființarea patrimoniului, a colectivului de cercetare și a instituționa lizării disciplinei în România contemporană**.

Vă rugăm totodată să ne îngăduiți să vă semnalăm în chip de **criteriu suplimentar de unicitate și integritate** fapte care într un tot corespund dezideratelor perene ale Academiei noastre: data, intențiile și rezultatele fondării Institutului nostru. Din acel moment și numai din acel moment, **din iunie 2008, Istoria religiilor are drept instituțional de cetate în România**. Aceasta este furnizată și descrisă de personalitatea juridică a HG-ului de fondare (32/2008). Aceasta face deja parte din istoria recentă a Academiei înseși. **Nu suntem un corp străin: suntem ai Academiei**. Niciodată conducerile succesive ale Institutului nu s-au abătut în vreun fel de la a reaminti și a întări acest fapt. O afirmau deja domniul acad. Ionel Haiduc și regretatul acad. Dan Berindei, în termeni extraordinari, la lansarea Institutului la sediul istoric al Academiei, la 23 iunie 2008. (Înregistrarea intervențiilor de atunci poate fi urmărită acum și pe pagina Meta a Institutului, care a avut în ultimii doi ani și jumătate cea mai mare creștere de vizibilitate dintre paginile oficiale ale tuturor institutelor Academiei, după cum ne asigură cercetarea benevolă recentă a unui coleg statistician: <https://www.facebook.com/HistoryofReligionsBucharest/>). Dacă Mircea Eliade – membru ales *post-mortem* al Academiei Române – ar fi fondat el însuși Institutul, iar dacă în 3-4 generații scurse de la intențiile

fondatorului Institutul *s-ar fi abătut* de la promisiunile făcute și nici *nu ar fi avut* realizările științifice așteptate, orice măsură de lichidare a identității și integrității sale ar fi fost dezbătută în cu totul alți termeni.

Se întâmplă însă că acest Institut nu a fost fondat de Mircea Eliade. Se întâmplă totodată că acest Institut nu se află într-un **raport cu fondatorul sau fondatorii lui** în raportul în care se află – e un exemplu ales la întâmplare – Institutul Nicolăescu-Plopșor față de domnul Nicolăescu-Plopșor (1900-1968). Ci se află într-o circumstanță expres îndatoritoare față de *fondatorii* săi – inclusiv față de domnii academicieni colegi ai Dvs. – și a căror prezență și a căror voință a contribuit atunci, apoi a contribuit de atunci înapoi și contribuie în fine azi, când Institutul a fost dublat într-un răstimp scurt, la însăși existența instituției. Nu moștenim ceva incert, îndepărtat, alienat și străin, nici ceva defondabil anonim, neasumat și fără consecințe. Dimpotrivă, suntem perfect conectați la circumstanțele fondării și la perpetuarea obiectivelor, care sunt academice, sunt științifice și – da – sunt de asemenea culturale și de societate. **Religia – un plural – abia așa**, în împrejurările și cu resursele descrise, **este obiect de studiu intensiv, peren și comparat în întreg cuprinsul Academiei Române**. Mai mult, **abia așa Asia** este prezentă, pentru prima dată, în ansamblul cercetării din Academie și din România. Nu putem coborî azi cu nici un chip argumentele comasării *sub* argumentele fondării, nici neținând seama de cei 16 ani și jumătate de muncă consacrată unei promisiuni comune cu cea a Academiei, o promisiune care treptat se împlinește.

O împlinire despre a cărei fizionomie mai ales istoricii știu câte ingrediente – începând cu sprijinul perpetuat și cu absența oricărei retrogradări – reclamă și câte cuprinde.

Și atunci – păstrând vorba înțeleaptă pe care mi-a încredințat-o recent un ilustru coleg al Dvs.: *take it easy* – voi încheia cu o întrebare, alături de publicul *romănesc* al Institutului, pe care mi-l cunosc. Dacă în cultura științifică contemporană a României sunt mari nume mereu confirmate, precum toți membrii Biroului Prezidiului Academiei, ai Președinților de Secții și încă a câtorva mari savanți și intelectuali publici (dintre care doi sunt fondatori ai Institutului), și dacă totodată sunt undeva la margine, ultimii, unii cercetători cu sute de publicații veritabil naționale și globale care nu au mai nimic și cărora, după aproape trei decenii de coerență publică, li se amenință acest mai nimic, întrebarea e: **cum se devine în România?** Și atunci întrebarea e și: ce mai trebuie să facă acest Institut, sprijinit prea puțin cum este, ca să fie singurul din lume provenit dintr-un mare Congres european și care atinge un mare Congres mondial la distanță de numai 20 de ani? Sunt cinci orașele planetei care, în 125 de ani, i-au reunit pe toți de două ori. Numai cinci. Nu a fost însă încă nici unul – în afara acestui București al Institutului nostru – care să-i poată reuni pe toți, din toate continentele, în interiorul unei singure generații de cercetători.

De ce să fie imposibil să aducem pe lume, prin Academia Română și numai prin ea, un lucru durabil și mare, pentru oricine ar mai veni după noi?

Cu întreaga noastră recunoștință,

Eugen Ciurtin

membru fondator | Cercetător științific I | Director IHR

Fondat prin HG 32/2008 | Academia Română, Secția de științe istorice și arheologie
 CUI 24053142 | Tel. +40 21 314 30 74 | www.ihr-acad.ro | www.facebook.com/HistoryofReligionsBucharest/
youtube.com/@instituteforthehistoryofre8163 | instagram.com/inst.hist.religions.bucharest/